

СТЕНОГРАМА

засідання Комітету з питань економічного розвитку

07 лютого 2020 року

Веде засідання Голова Комітету НАТАЛУХА Д.А.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, в нас таке засідання, яке присвячене здебільшого доповіді Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства щодо економічної ситуації в Україні. Зважаючи на те, що сьогодні п'ятниця, ми вже на 15 хвилин затрималися. Я пропоную почати одразу і надати слово. Я думаю, що хвилин 20, да, до 20-ти.

Але, Тимофій Сергійович, перед тим, як ви почнете, я попросив би членів комітету затвердити розданий порядок денний, якщо немає зауважень.

Прошу голосувати. Хто – за? Проти? Утримався? Одноголосно. Дякую.

Тимофій Сергійович, будь ласка.

МИЛОВАНОВ Т.С. Добрий день! Дякую дуже.

У кожного, ну, має бути два додатки до сьогоднішньої презентації. Презентацію ми також надішлемо, передамо. Вони складаються зі звіту про хід і результат виконання, цілі Програми діяльності Кабінету Міністрів і досягнення Міністерства розвитку економіки. Перше – він прописує, в Програмі уряду записано 7 цілей. І не всі вони пов'язані з економічним комітетом, там є і по агро, наприклад, ціль. Але там чітко прописано, які виконані цілі, які були дії і що планується. Це такий, ну, найбільш системний звіт. А досягнення – це перелік 50-ти речей, які ми конкретно зробили, які люди, наші виборці можуть відчути на собі вже зараз.

Тепер я переходжу до звіту про те, що ми робимо, як ми розвиваємося. І я хотів би почати з того, що я б всім подякував би, що ми всі разом насправді за ці 4,5-5 місяців зробили дуже багато. Я просто вам прочитав, от в мене перелік законів, які економічний комітет прийняв, чи.... от, їх насправді десятки, вони всі є важливі. Там і про концесію є, і про

приватизацію, і про права інтелектуальної власності. До речі, через це нам зняли штрафні санкції, обмеження в Сполучених Штатах Америки, тобто відкриваються ринки.

Багато роботи зроблено разом. Десь там є урядові законопроекти, десь є комітетські, але все це не було б можливо, якби ми не зробили це разом. І це перший раз насправді за довгий час, коли і парламент, і комітет, і міністерство, і уряд, і Президент працюють разом, працюють швидко.

Десь хтось сміється з ідеї "турборежиму", але я вважаю, що навпаки це велика перемога. То я хотів би, знаєте, англійською є така фраза celebrate the moment, 10 секунд, щоб ми не забували, що в нашій щоденній боротьбі за інтереси різних стейкхолдерів - давайте вип'ємо водички за це, за от буквально 30 секунд. Я вам дуже всім дякую за те, що ми разом над цим співпрацюємо. *(Шум у залі)*

І собі теж наллю. Рухаємось вперед. *(Загальна дискусія)*

Так, поїхали далі. Тепер давайте про сьогоднішня і майбутнє. Яка задача стоїть перед економікою? Ну, перш за все це створення робочих місць і створення нових підприємств, відновлення економіки, розвиток, я би сказав, економіки. А це ми робимо для того, щоб був у нас добробут і щоб люди були щасливі. Давайте ми це теж будемо велику картину не забувати.

І в рамках цього у нас є... Все, що ми робимо, навіть оці законопроекти, які ми разом..., вони є частиною однієї простої стратегії, і назва цієї стратегії – Економічна стратегія зростання через інвестиції. В чому є головний виклик? У тому, що зношеність основних засобів в Україні складає 60 відсотків в середньому. Є галузі, де воно 80, є галузі, де воно 66, є галузі, де воно 35. У наших сусідів складає 35 в середньому і 40. Цю проблему потрібно вирішити. Зараз ми до цього повернемося. Але все, що ми робимо: і ринок землі, і ринок капіталу, і ринок технологій, і ринок людей – це для того, щоб досягти цю мету.

Подивіться на слайді № 5. Будь ласка, 5 слайд. Ми порівняли продуктивність, ВВП на одного зайнятого, це не на людину, а на одного

зайнятого. Скільки українець виробляє? Той самий українець, коли він переїжджає в Польщу, він замість 20 тисяч (оце синеньке, що сьогодні відбувається) він заробляє 60. Оце синеньке. А жовтеньким - то те, що було в 91-му році. Тобто те, що українець заробляв на людину зайняту, той, хто працює, він насправді в приведених грошах 91-го року зменшилося. Це не питання, що в нас демографія погана, це окрема розмова не для цього комітету, а і продуктивність виробництва на 1 людину за ці 20 років, 30 років, перепрошую, зменшилася. Це виклик, якщо не трагедія. А в усіх інших країнах, навіть в Молдові, зросло, навіть в Молдові зросло значно. І питання – чому? Зрозуміти нам важливо це і що ми робимо для того, щоб це змінити.

Наступний слайд, будь ласка.

_____ . Казахстану немає.

МИЛОВАНОВ Т.С. Да, Казахстан додайте, будь ласка, наступного разу.

Значить, дивіться, ключ до зростання – інтеграція, звичайно, в глобальну економіку, але давайте подивимося на глобальну економіку. Яка наша частина? Рівень в торгівлі – 0,2 відсотки. Частка ВВП світу – 0,3 відсотки. 45 відсотків економіки – це експорт. Тобто ми маленька пушинка, яка залежить від глобального світу.

І найголовніше, і найболючіше – частка в ВВП продукції та послуг високотехнологічних – 3,1 відсоток. Я насправді не вірю в цю цифру. Я думаю, що тіньова економіка, нова економіка, от вона в тіні, може бути 5-7, до 10-и. Але це неприйнятно мало, неприйнятно мало.

В експорті трохи краще. І що відбувається в експорті. Ми спростили презентацію, ми дамо повну вам електронну, в експорті ми бачимо, що в нас є галузі такі як агро і ІТ, вони вбудовані в глобальні ланцюжки і тому вони більш високотехнологічні. Але багато ринків ми втратили і наша економіка десь стає менш технологічною, тому що ми втратили російські ринки і наше машинобудівництво зараз не може заміститися в Європі. Потрібно задати питання – чому? Про це є окремий слайд.

Наступний слайд, будь ласка. Ступінь зносу основних засобів. Подивіться, де найменше – 35,4 – це сільське господарство. Де найбільше? Діяльність у сфері адміністративного, тобто уряд, держава, соціальні послуги. Дивимося на інформацію, телекомунікації – 60. Дивимося на постачання, енергетику – 70. Дивимося на промисловість – 66 тощо.

Наступний слайд, будь ласка. Порівняємо з іншими країнами, з нашими друзями або ворогами. Білорусь, Молдова, Угорщина, Росія – всі мають ступінь зношеності 35-40. Ми маємо 60. Скільки нам потрібно інвестицій, щоб взяти наші основні засоби і привести їх хоча б до 50 відсотків? Просто те, що зараз є, те, що є, не йде мова про розвиток, не йде мова про нові технології, йде про те, що вже є. Беремо завод, у нього зношеність 60 відсотків. Скільки потрібно інвестувати, щоб стало 50? 50 мільярдів доларів.

_____ . Можна списати.

МИЛОВАНОВ Т.С. Можна списати. 50 мільярдів доларів потрібно зараз, щоб досягти 50 відсотків зношеності. Якщо ми хочемо дійти до 40 на рівні країни, нам потрібно 100 мільярдів доларів за наступні 5-10 років, звідти то є ті цифри.

Наступний слайд. От тут що є цікавого. Ми тут порівняли, звичайно, це не доказ, це не математика і не статистична модель, але ми тут просто, що у нас горизонтально – приріст скорочення промислового виробництва в середньому за 2017-2019 роки. Це по горизонталі. По вертикалі у нас – зміна основних засобів у середньому. Тобто зростання, модернізація, і ми бачимо, що є кореляція тут. Ті, хто модернізується... ті галузі, які модернізуються, ті галузі зростають.

Насправді у нас є проблеми, звичайно, з промисловістю, але подивіться ще на легку промисловість. Велика відбувається модернізація і падіння більше, ніж у металургії або в добувній промисловості. Це теж окрема галузь, яка з нашої уваги випала. У публічному дискурсі є розмова про промисловість, але про легку промисловість - вона падає ще більше, незважаючи на те, що вона модернізується. То нам всім разом потрібно до

цього привернути увагу.

_____ . Ринки.

МИЛОВАНОВ Т.С. Ринки також... *(Шум у залі)*

Ми домовлялися не перебивати. Я дякую вам дуже.

Наступний слайд, будь ласка.

Виклик номер два. Дайте повний слайд, щоб оцю бабочку (батерфляй) можна було... От так, да.

Праворуч - це те, що ми втратили – ринки з 13-го по 19-й рік. Там стрілочки вниз по Російській Федерації і по Казахстану, по Білорусі - зросло. Це наш експорт. Ми втратили 5 мільярдів доларів експорту щорічно машинобудування. Це тільки в машинобудуванні. Ми подивилися на одну галузь в трансформації галузі – тільки машинобудування. Що ми замістили? Є експорт машинобудування в Євросоюз? Є. Але тільки на 3 мільярди ми підняли. Тобто тільки в машинобудуванні за рахунок трансформації ринків ми втратили 2 мільярди експорту щорічно. Можна задавати, і потрібно задавати питання через це: через конкурентоспроможність, через захисники політики що ми маємо робити з ЄС, які угоди переглядати, що, які мають... чи з Росією тощо? Але давайте говорити чесно: частина є трансформпричиною, другий виклад – це трансформація ринків. Різні продукти, різні умови, різний рівень конкуренції.

Наступний виклик, будь ласка. Куди прямує Євросоюз? Це зараз є наш найбільший торговий партнер. Пам'ятаєте, що 45 відсотків економіки – це експорт. Тому зовнішня торгівля - від неї нікуди не дітися, це звідти ідуть замовлення, половина економіки. Більше того, всередині більшість економіки – це послуги, в нас немає такого рівня будівництва чи чогось іншого, щоб наситити попитом нашу, наприклад, металургію повністю. Все одно більшість іде на експорт. Дивимося, куди іде експорт. ЄС має намір в майбутньому запровадити те, що називається green deal – енергоефективність, енергозбереження, конкурентоспроможність. А що це означає для нас? Це означає обмеження для тих типів виробництва, які є

несучасними, тобто знову посилюється виклик номер один - амортизація чи зношеність основних засобів. На тому рівні вони навіть можуть обмежувати в майбутньому ті типи виробництва чи продуктів, які, можливо, екологічно чисті, але вироблені не екологічно чистим шляхом, будуть запроваджувати певні технічні регламенти на нас тощо. І це питання, скільки воно нам буде коштувати і як ми до цього готуємося.

Наступний слайд, будь ласка. Економічна стратегія, звичайно, наша полягає в тому, що ми все робимо для того, щоб сконцентруватися на людині і дати можливість людині мати більш високу продуктивність, тобто нові робочі місця, нове виробництво, але нове не тільки що воно нове, а по суті нове, сучасне. Для цього нам потрібні інвестиції.

Наступний слайд, будь ласка. Які зараз є у уряду більш широко ініціативи? Перше – сам бюджет, програми з бюджету. Ми про це поговоримо, в нас є окрема пропозиція для комітету, але це має йти від вас, бо ви є власник, ви є наш стейкхолдер. Ми виконуємо, ми – виконавча влада, ми робимо те, що ви нам кажете. Тому в нас є пропозиції, от ми прослухали всіх, включно, до речі, і ваші пропозиції там залучені, але це має йти від комітету як ініціатива. Та ініціатива наразі буде коштувати для промисловості 20 мільярдів гривень. Є програма, ми секторально підготували, ну, з минулого, з грудня ми підготувались, я вам надам копію. Але питання полягає в тому, що це тільки 1 мільярд доларів, а нам потрібно 50. Да, нам потрібно зробити на багато більше. О'кей, капітальна інвестиція з бюджету – це один, приватизація – це друге, ДПП, концесії – це третє, інвестиційний клімат, залучення глобальний інвестицій – це наступне, індустріальна парки програми підтримки малого і середнього бізнесу. І ми б хотіли сюди додати програми підтримки не тільки малого, середнього бізнесу.

Продовжуємо. Приватизація. Наступний слайд можу дати, але час, я просто пробіжусь.

Концесії. Наступний слайд.

Індустріальні парки... Дайте ще через один слайд один, приватизація,

концесії. Наступний слайд, будь ласка. Тут є про індустріальні парки. Кількість, різні індустріальні парки. Всього зараз є 43 парки. Є на 5 років плани, є очікування залучення інвестицій, але це все потрібно робити.

Наступний слайд, будь ласка. Там про експортно-кредитне агентство. До речі, я сьогодні підписав, і тепер ви, здається, з Анатолієм Амеліним зможете вибрати наглядову раду. Я сьогодні підзаконку відповідну підписав. Але нам потрібно як найшвидше перезапустити ЕКА І ми домовилися з Нацбанком, що ми зробимо відповідну регуляцію, щоб "ЕКО" разом з "Укрексімбанком" разом почали працювати. Не чекати, поки все буде вичищено.

Наступний слайд. Порти, дороги, "Укрзалізниця", річковий транспорт. Це робиться більше Міністерством інфраструктури, але це важливо для нашого виробництва, тому що ми не можемо вивезти речі.

Підтримка малого бізнесу – наступне.

І, в принципі, це дуже швидко наша стратегія. Тобто головна ідея – це інвестиції на всіх рівнях. Мета інвестицій: 50-100 мільярдів за наступні 5-10 років. В ідеалі привести оновлення основних засобів десь до 35-40 відсотків, але хоча б до 50, з того, що є... Певний фокус потрібен по галузях.

У нас є (я вам передам) інвестиційний пакет законопроектів. Вони, в принципі, пов'язані з тим, що каже Президент: "інвестиційні няні" тощо. Але в нас є 5 законопроектів по захисту, тобто це торгівельна політика. До речі, хочу сказати, що ми не повністю і наші підприємства не повністю використовують інструмент захисту. Нам СОТ (WTO) дозволяє використовувати і захищати... І всі підприємства мають знати, що найбільш ефективніший шлях – це подати заяву в нашу санкційну комісію. Хай подають заяви, а ми будемо обґрунтовувати захист. І цей механізм працює, наприклад, металургія – "АрселорМіттал" подав, ми від Молдови захистилися, від Білорусії - на жаль, для них ні, але там є інші аргументи, які проводилися, балансували, чому так, чому ні.

Ось пакет антикризових заходів для промисловості. Звичайно, я знаю,

тут йде розмова про і віце-прем'єра (я передам копію), про промисловість, але це вже до вас, ви стейкхолдер. Тут введення заступника по промисловості, створення комітету промисловості. Але ми фокусуємося на 20 мільярдах – це була пропозиція... Це для вас, бо ви нам маєте це сказати, а ми будемо виконувати.

Розвиток транспортної інфраструктури – 5 мільярдів гривень; програми фінансової підтримки – 5 мільярдів гривень; секторальні програми розвитку виробництва – 5 мільярдів гривень; і розвиток АПК – 5 мільярдів. Тобто ми підготували, якби у нас було не 20 мільярдів, а 200, ми б так само секторально розбили: 50, 50, 50 і 50. Дякую.

І тут є в нас також перелік таких конкретних речей по захисту ринків, що ми робимо і зробили в металобрухті, сільськогосподарському..... будівництві тощо.

І, нарешті, я хочу сказати, маленька, але приємна новина, що злагодженими діями Президента України, Голови Верховної Ради, голови комітету, міністра економіки і всіх ми досягли того, що ціни на залізну руду за січень місяць міжнародні зросли на 25 відсотків, з чим я всіх і вітаю.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тимофій Сергійович, за таку швидку, але змістовну доповідь.

В мене є декілька питань. Тобто, чи правильно розумію, що серед проблем, якщо ми беремо, то ключові, ви озвучували, дві найбільші: перша – це відсутність фінансових ресурсів для проведення модернізації підприємств, а друга – це трансформація ринків?

МИЛОВАНОВ Т.С. Так. Я би назвав третю, але вона не зовсім до нашого комітету – макроекономічна монетарна політика, так. А це більше до... Ну, це можна обговорювати, да, але я її залишив поза. Я публічно говорю, але не хочу... Я розумію, що є баланс, і в мене навіть слайди є про макроекономічну стабільність, що це передумова інвестицій тощо. Але я думаю, що нам потрібно шукати шлях, щоб ми могли правильний баланс

вибрати між стимулюванням, наприклад, експортерів і підтриманням макроекономічної стабільності. Але це окрема розмова, і тут і Національний банк, і Міністерство фінансів, і, можливо, більш широка має бути розмова, і комітети відповідні, тому я це зняв.

З точки зору далі такого, ну, простого підходу, нам потрібно замовлення і потрібні, звичайно, засоби, на яких ми це замовлення можемо зробити. Оновлення засобів виробництва – це перший виклик, замовлення – це другий виклик. Ми, звичайно, можемо і маємо стимулювати через внутрішні замовлення, і держава... ну, там було про капітальні інвестиції тощо. Але, на жаль, наш внутрішній ринок є на сьогодні ще заслабким для того, щоб витягнути всю економіку, тому що половина... Ми маленька, відкрита економіка, тобто до 45 відсотків – це експорт. І в такий моделі, якщо ви подивитесь, як економіка України зростала, вона два рази зростала системно після криз, після 1992-го, 1998-го і після 2008-го. Один раз вона зростала на експорті, за рахунок експорту, другий раз вона зростала за рахунок внутрішнього ринку споживання. І от якщо говорити, за рахунок чого ми можемо запустити, ми бачимо, що споживання потім призводить до розбалансування і кризи. Тому що можна залити споживанням, але ринок все одно маленький, він може... перегріти ринок можна, але він маленький. Тому нам, звичайно, потрібно і про внутрішній ринок думати, і про зовнішній, але більший драйвер для нас – це зовнішній ринок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще одне уточнення, був цікавий слайд з приводу машинобудування, ви назвали "бабочкою". Інші сектори економіки, які можуть мати мультиплікаційний ефект з максимальним широким колом зв'язків, стимулювання яких може призвести до стимулювання автоматично і інших напрямків, були вами проаналізовані?

МИЛОВАНОВ Т.С. В нас є окрема презентація і профільний заступник, але, можливо, це не буде на ..... про АПК, тому що там багато високих технологій і це важлива частина машинобудування. Ну, і не тільки,

там і космічна галузь є, і там є окремо "Укроборонпром" разом з іншими, з Космічним агентством є програма розвитку, але це, можливо неpubлічно, тому що там багато...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сенситивної інформації.

МИЛОВАНОВ Т.С. Ну, сенситивної інформації по технологіях.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

МИЛОВАНОВ Т.С. Авіа, звичайно, та, але воно в комплексі йде. То високотехнологічний кластер, він в нас є.

З ІТ йдуть перемовини, з ІТ - вони більше на аутсорсі, тобто, вони кажуть, у них 80 відсотків витрат – це люди, це дуже добре. Але як би було б знайти нам, системно поєднати той людський капітал високий з тим, що вони стають продуктовими ІТ, а не тільки... Тому що, я не хочу так говорити сильно, але в самому ж ІТ аутсорс – це не завжди найбільша додана вартість. Так, коли вони працюють на Бостон, а Бостон там дає потім гарний продукт, а з нього 80 зроблено нами... Але, на жаль, таке в багатьох галузях. От візьмемо Швейцарію, да. Найбільший експорт Швейцарії в Європу – це дорогоцінні каміння. Найбільший імпорт Швейцарії з України – дорогоцінні каміння. Я думаю, що відповідь тут зрозуміла: ми їм подаємо сировину, вони перетворюють це на прикраси і продають на всю Європу. Я думаю, що у нас багато таких галузей фактично. От я просто привів приклад зовсім інший і абстрактний, просто не про ІТ, не про агро, не про машинобудування, а про дорогоцінні каміння.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

І була зазначена теза, що немає попиту на внутрішньому ринку для насичення його певним ресурсом. Я погоджуюсь. З іншої сторони, є підхід,

згідно з яким, коли економіка падає, то один з підходів – це забезпечити зростання державних витрат. Да, це б'є з точки зору фіскальної політики, але таким чином можна простимулювати.

МИЛОВАНОВ Т.С. Все це, звичайно, до речі, макроекономічний підхід, коли ви стимулюєте економіку, коли вона падає, і трохи її пригальмуєте через фіскальну політику. Монетарна політика залишається дисциплінованою, вона дисциплінує, щоб економіку не рознесло, а фіскальна політика - і тут і субсидії, і субсидування в сенсі програм і податків, - вона трохи розігріває і трохи....

Більше того, в мене, ми команда, і я буду виконувати те, що вирішено Кабміном в цілому, але я хочу сказати, що моя позиція: що якщо економіка, яка має зростати, нічого страшного, що трошки більший бюджетний дефіцит буде, немає в цьому. Тому що ми позичаємо для того, щоб зростати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я, власне, про це і запитав, що, на мою думку, це не є критичним фактором...

МИЛОВАНОВ Т.С. На мою думку – теж, але я не є в більшості тут, потрібна балансована дискусія між усіма.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. І просто, щоб ми з дефініціями розібралися, дивіться, ми, беззаперечно, команда, і ми проголосували за вас як за склад Кабміну, але саме через те, що ви запропонували там ту програму, в яку ми повірили.

Тому ми, звісно, будемо допомагати надавати пропозиції, але концентруватися виключно на тому, щоб говорити, от що робити, це неправильно...

МИЛОВАНОВ Т.С. Ні, ми всі разом робимо. Ми несемо свою

відповідальність, але я би хотів... Чому я до вас приношу, наприклад, ці 20 мільярдів? Тому що я хочу знайти ресурс грошей: можливо, зовнішні, можливо, внутрішні. Але хочу це зробити поступово, ціннісно, щоб не розбалансувати інші процеси, які відбуваються. Це буде безвідповідально, якщо ми просто скажемо, що потрібно 20 мільярдів. За рахунок чого? Пенсій. Нам потрібно знайти цей ресурс. У нас є ідеї, де його знайти, але це спільна робота.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Пан Шевченко, будь ласка.

ШЕВЧЕНКО С.В. Доброго дня колеги, доброго дня гості!

(Виступ російською мовою)

Очень мне понравился, Тимофей Сергеевич, ваш доклад. Если бы весь Кабинет Министров так докладывал, у нас, наверное, отношение к Кабинете Министров Украины изменилось. Содержательный, понятный, четкий план. Я вижу, немножко там нужно добавить некоторые вещи. Вы с нашими коллегой Дмитрием Андреевичем не поговорили про благоприятный инвестиционный климат – это одна из основных причин залучения инвестиций.

У нас есть проблема с Донбассом, у нас есть экономическая блокада. Поэтому я хотел бы услышать либо понять, что у вас у планах по поводу снятия блокады: хотим мы снимать, не хотим снимать? Я как бы лично как народный депутат думаю, что это нужно сделать, это приведет только к улучшению экономической обстановке в Украине, у нас там большой потенциал остался, за той границей, на жаль.

Второй вопрос связан с рынками. Я считаю, что все-таки спрос рождает предложение, а не предложение спрос. Модернизация предприятий будет тогда, когда у них будут заказы на это, когда это будет интересно и будет понятна парадигма бизнеса, то есть будет видно, что получится прибыль.

Поэтому я бы просил все-таки министерство наше профильное больше акцентировать внимание на внешне-экономической деятельности, больше защищать наших производителей. А это связано с тем, что нужно все-таки ездить к нашим стратегическим партнерам. И то, что на слайде показали абсолютно совпадает с моей идеологией, нам в первую очередь нужно решить вопросы по Казахстану, по России, по Беларуси. Это наши рынки, когда мы будем наращивать. Тем более, я возглавляю группу дружбы межпарламентскую с Казахстаном, общаюсь с посольством Казахстана, они сами тянут за руки и говорят: "Ребята, давайте с нами работать, мы еще помним ваши товары, мы хотим их покупать, поэтому рынки наши для вас открыты". Нужно наладить диалог на уровне Министерства иностранных дел, чтобы у нас были коммуникации, и тогда, я думаю, все улучшится.

Во всем остальном как бы все понятно, и наконец-то мы услышали четкую стратегию, по которой можно понять, куда мы двигаемся. Я лично понимаю, я думаю, коллеги тоже поддерживают. Видно, что четко проработали, и уже... если там вначале, как мы зашли к власти и мы не понимали, что происходит, через 4 месяца есть четкая стратегия.

Спасибо вам большое за ваш отчет.

МИЛОВАНОВ Т.С. Спасибо.

Я поддерживаю Казахстан как один из приоритетных рынков. Тарас, возможно вы сможете... Тарас – торговый представитель Украины.

_____. *(Не чути)*

_____. А что же вы не коммуницируете с парламентом в этом смысле? Мы параллельно ведем, вы параллельно ведете...

_____. *(Не чути)*

МИЛОВАНОВ Т.С. До речі, ми можемо... Я перепрошую. Давайте ми зробимо, просто дамо перелік наших поїздок, і коли йдуть міжнародні торгові комісії, і хто є керівник. Тому що не завжди ми, інколи це може бути Кулеба, чи навіть Малюська може бути, тому що багато комісій. Але депутати можуть і мають долучатися до саме цих поїздок і комісій. Просто графік передамо.

(Загальна дискусія)

_____. *(Виступ російською мовою)*

Можно еще одну ремарку. Вот здесь, коллеги, пожалуйста, в следующий раз отчет - я бы хотел здесь видеть экономическая дипломатия, потому что экономическая дипломатия – это то, что дают нам рынки и дает определенное достижение. Мы должны этим заниматься.

(Загальна дискусія)

_____. По Донбассу, пожалуйста, я хотел бы услышать ответ. ....тем более трансляция, я хотел бы услышать ответ по Донбассу.

МИЛОВАНОВ Т.С. По оккупированным территориям, по режиму я, к сожалению, здесь буду формалистом и скажу, что это задача РНБО, а мы во внутреннем секретном режиме свою позицию доповідаємо.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гарзд. Дякую.

Сергій Олексійович був потім.

ТАРУТА С.О. Я все ж таки по стратегії, тому що ми починати мусимо не з того, що як гарно, як гарно це для цього і гроші отримують, щоб робити кожен день те, що робиться. Треба сьогодні зрозуміти, що ми не доробляємо і що треба зробити, тому що, якщо дивитися програму уряду, ну, це не програма уряду - це тільки набір цілей, то із цих показників ми нічого не

досягли, відносно робочих місць, ні з точки зору зросту економіки, ми не досягли за 19-й рік. Я кажу "ми" – це ми як разом всі, в тому числі і парламент.

З точки зору, коли я там ремарку відносно, що легка промисловість – це теж промисловість, у нас багато галузей в промисловості, і треба розуміти, що ми про всі галузі, а не тільки про тяжку металургію. Якщо дивитися з точки зору класики, то точно не ми мусимо давати вам завдання, а, навпаки, як правило, приходять до влади правляча більшість, вона формує уже в рамках ..... риторики уже політику, і тоді уряд якраз реалізовує цю політику і нам, парламентарям, дає ті пропозиції, які дозволять вам досягти цих цілей. Це так працює весь нормальний світ.

Ми тут допомагаємо, в тому числі ініціювали якраз сьогоднішнє засідання комітету для того, щоб зрозуміти наскільки сьогодні уряд швидко реагує в динаміці на те, що робиться. На жаль, далі йде руйнування. І поки ми тут так раділи, що піднялася ціна на сировину, ...вона із-за цього коронавірусу вже впала. Це оперативна інформація, тому що ми залежимо від Китаю.

Кожна країна намагається все ж таки перш за все орієнтуватися на свій ринок, а потім вже все, що виробляється більше, реалізувати на експорт. Тому що експорт – це не є самоціль, тому що на експорті завжди ми втрачаємо гроші. Тому що ціни в середині країни на багато кращі.

І тому перше: питання відносно досягнення мети 200 тисяч робочих - місць у нас не сталося. Це ..... ріст економіки 7 відсотків. Нам не сталося, нам треба разом попрацювати над тим, чому це не сталося, і дуже терміново це зробити. Ми якраз мали останню зустріч в грудні місяці. І тоді домовилися, що давайте разом дуже швидко будемо працювати і ми як комітет готові долучатися і працювати разом з вами. Більше того, ми готові долучати і всіх гравців з ринку для того, щоб не тільки сформувати пакет антикризисних дій, а їх уже ввести. А у нас дискусія зараз: от вони є, а що ми будемо з ними робити. Ми теж казали, що інституціонально для того, щоб

промислова політика якось реалізовувалася в середині уряду, треба все-таки, щоб був завіністра. Ми домовилися, що, да, ми згодилися, уже там даже підготовлено міністру, але завіністра до сьогоднішнього дня немає і нам нема з ким спілкуватися. Тому що із всіх замісників, які зараз тут є, у кожного напрям..... І тому треба інституціонально, безумовно, вирішити це питання на рівні і влади, я маю на увазі сьогодні діючої влади. Міністерство промисловості потрібне чи ні? Безумовно, для нашої країни потрібне. Безумовно, коли зараз промисловість знаходиться в реанімації, треба дуже швидкі дії. Те, що там зроблено, о'кей, це правильно, і це і слава Богу. Але цього недостатньо для того, щоб боротися з цим викликами.

Коли ми кажемо, що треба більше грошей, хочу сказати, що в світі грошей колосально, тільки в одному Європейському банку трильйон 100 мільярдів євро. І вони не знають, кому їх дати. І вони будуть давати тим, хто відповідає їх вимогам. Я хочу сказати, що одна корпорація залучила, проінвестувала в українські підприємства 5 мільярдів доларів, це практично 10 відсотків від всіх загальних інвестицій країни. І мені гроші давали, тому що був рейтинг компанії, чітка прозорість і все інше. Треба довіру до країни, треба нам інший рейтинг, тоді цих грошей буде дуже багато. І в тому числі, я тут згоден, що і емісію можна під модернізацію робити, ті інфраструктурні проекти. Тут зовсім немає ніякої проблеми. Але, що дуже важливо для всіх виробників, чітко розумійте, що буде через 3, яка політика: через 3, через 5, через 7, через 10 років - для того, щоб тоді ви не вистроювали бізнес чи на експорт, чи він в середині України.

..... і Запоріжжя, там є питання "Запоріжсталі". "Запоріжсталь", яке може забезпечувати теоретично модернізації нашу промисловість автомобільну, всю ..... техніку. А буде вона чи ні, як держава це бачить? Це ми мусимо відповісти. І ми залежимо сьогодні від імпоротної позиції, чи ми намагаємося забезпечити і літаками, і автомобілями, і сільським машинобудуванням. У нас колосальний попит. Зрозумійте, якщо ми будемо тільки... Маленька така тактична цифра, але коли ми для себе розробляли

модель бачення нашого "Україна-2030", і тоді для себе розробляли модель кооперативного руху і цьому кооперативному руху було закладено тільки, якщо ми його розвиваємо, наша потреба України - 80 тисяч танків... тракторів маленької міцності 80 тисяч. Під такі цілі, під таку стратегію завжди знайдуться гроші, знайдуться інвестори. Як робив це Китай. Нічого придумувати не треба, давайте візьмемо найкращий приклад. Сьогодні всі основні гравці вони готові долучатися.

Приклад зовсім недавній. На цьому тижні, я не знаю, хто був на зустрічі між бізнесом України і Туреччини, побачили, як працює президент Туреччини. З ним приїхали 20 самих великих керівників компаній. Це приватні компанії, це нема там... декілька державних. І вони приїхали в складі, кого у нас запросили. Я дивився, ні однієї великої компанії. У нас завжди ми розраховуємо, ага, це компанія велика, ага, це, мабуть, олігарх, ні, не запрошуємо. Тому треба нам убрати цю всю історію. Нам треба думати: це галузь, це підприємство. І робити так, щоб олігархів не було, щоб антимонопольний працював. І тому нам треба інституційно сьогодні виробити дуже швидкі дії і реагувати дуже терміново. У нас нема часу. І тому ми якраз і ініціювали цю зустріч для того, щоб розробити дуже швидку дорожню карту, як нам врятувати. Повірте, там все гірше і гірше, і гірше.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую Сергій Олексійович. Дуже дякую.

МИЛОВАНОВ Т.С. 30 секунд.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, дуже коротко, якщо можна.

МИЛОВАНОВ Т.С. Хотів просто сказати, що у нас є певні хороші новини. От тут графік є, виробництво на металургійних підприємствах. Ми всі тут професіонали, знаємо, що там є циклічність і ціни, циклічність

виробництва. І ми бачимо, наприклад, що сталь, чавун і прокат порівняно з груднем і листопадом почали зростати. Наприклад, сьогодні сталь знаходиться на 1,8 мільйонів тонн в місяць виробка в січні. І це дуже висока цифра навіть, якщо порівняти з історичним. Так? І ми бачимо, що у нас був тренд, починаючи з 7-8 місяця року, падіння цей тренд переламаний і зараз ми зараз ми заходимо у стадію зростання циклічності промисловості.

Це не означає, що можна скласти руки і нічого не робити. От ми спеціально для цього написали, що знос основних засобів промисловості складає 66 відсотків. Тому потрібно працювати над тим, щоб його знизити хоча б до 50-и, 40-а відсотків.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Давидович, будь ласка.

КИСЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Дякую Тимофію Сергійовичу за цю презентацію.

Я спочатку хотів би таке технічне питання. Нам було бажано на наступній зустрічі, щоб ми ці матеріали отримували не під час, а заздалегідь. Я розумію, що є реальне життя. Там за день, за тиждень, наскільки це можливо, щоб ми мали можливість їх прочитати і проаналізувати. Тоді ми будемо більш підготовлені до дискусії.

Що мені сподобалося в тому, що ви казали. Що починає звучати риторика, яка мені як в минулому представнику реального сектору стає більш зрозумілою. По-перше, звучить, що у нас характер економіки сировинний – це погано. Це важливо, що ми це визнаємо, і важливо, що ми про це говоримо, і хотілося б побачити рецепти.

Далі. Важливо, що в нас починає вставати якесь питання про якісь реальні речі, які ми бачимо в реальному житті, що промисловості потрібні замовлення, бо це ключове, і потрібні засоби виробництва, модернізація цих замовлень. Це вже щось про реальне життя, це вже не про якісь там глобальні глобальності, це про реальне життя щось.

Тепер в мене є два таких запитання. Ми бачимо, що п'ятий місяць поспіль промисловість у нас спадає, і не дуже зрозуміло, чи буде це падіння збільшуватися, чи воно призупиниться, чи ми побачимо зростання. Я думаю, що хотілось би почути від вас, як ви бачите ситуацію і що ви з цим збираєтесь робити.

І от два конкретні питання, на які я хотів би від вас почути рецепти, які ви плануєте впроваджувати. Ви сказали, що є внутрішній ринок, є експорт. Що ви плануєте як міністерство робити для того, щоб внутрішній ринок для промисловості ставав більш ємним, і що ви плануєте робити, щоб експорт для промисловості ставав більш ємним? Якщо потрібно звузити, можна відповідати тільки про машинобудування і високотехнологічну промисловість, без агро, без руди, без сировини.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитро Давидович.

МИЛОВАНОВ Т.С. Дякую дуже за ці важливі питання.

Перше: стосовно прогнозу з промисловості. Ми навіть не будемо свій надавати, є консенсус, прогноз по промисловості, що це світовий середній прогноз всіх компаній, чи організацій, які оцінюють розвитку економіки. Там позитивне зростання промисловості в цьому році. Це прогноз. Це не факт, цього ще потрібно досягти нам всім спільною роботою.

Стосовно конкретних речей. Я би відповів на двох рівнях. Перше – на рівні програми, яку ми тут конкретно... Я її передам, я її передам, я дійсно приймаю повністю зауваження про те, що потрібно це робити заздалегідь і нам... Перший раз ми взагалі зустрілися в грудні, про це ми говорили. Зараз ми на початку лютого зустрічалися. Нам потрібно це регулярніше робити і щоб це була якась, знаєте, така розмова, не кожного разу таким куском, а є програма - давайте виробимо план дій, що законодавчо, що на рівні постанов, де ми ресурси шукаємо, що потрібно додати до цієї програми. І ми таким чином рухаємося вперед разом.

У нас схожі процеси побудовані з Комітетом аграрної політики і з Комітетом соціальної політики. Там у нас є спільний пакет законопроектів, наприклад, зараз в агро у нас - 8, з Третьяковою там 7, здається, чи теж 8. Іми там йдемо і постійно координуємо всю динаміку: і підзаконку нашу, і законопроекти. Ми це можемо розробити, у нас є пропозиції по п'яти законопроектах по захисту і, здається, по шести законопроектах по інвестиційному клімату. У вас свої є, і ми їх разом можемо зібрати і вирішити, яким чином цю..., я б її назвав, знаєте, реформою ринку, реформою промисловості, чи... треба якось її забрендити, а потім робити.

Відповідаючи на питання, яке ви задаєте. По експорту - це там торговельна політика. На імпорт, на боротьбу, тому що от, наприклад, у мене була зустріч "Арселор Міттал" з новим директором, з новим керівником, ми запитали в Офісі Президента, розмова на чотирьох, їх двоє, нас двоє, питання: "Що потрібно?" Вони кажуть: "Захистити нас від Білорусії". Але ми це розслідування провели - і не змогли, можливо, відновимо. І друге - СБУ, оті проблеми. А далі по екології вони просять: не тиснути нас зараз так сильно по екології. До речі оце питання Green Deal. От вам приклад, де екологія дорого коштує. А, каже, все інше ми зробимо самі, але то є велика компанія міжнародна. У будь-якому випадку експорт-промоушн, те що називається, і захист в середині. Захист: всі компанії мають знати, що до нас можна подати і ми розглядаємо сьогодні ефективно і захищаємо.

На внутрішньому ринку є і питання державного замовлення, про що йде мова, як збалансувати. Я знаю, що це ы "Купуй українське" були спроби раніше, і інші. Але потрібно собі визнати, що є екстерналії - зовнішні ефекти - позитивні від того, що ми продаємо на внутрішній ринок. Комусь це може не подобатися. Я завжди, ви знаєте, від мене це чути незвичайно, тому що зазвичай, я завжди боровся проти "Купуй українське". Але нам дійсно потрібно знайти механізм, і це нелегко, який балансує і інтереси державних підприємств, які купують, і вони трошки дорожче будуть купувати, але які робочі місця і податки, і підприємства, які є постачальниками. Коли

Митищинський завод постачає замки на Київський метрополітен, це неприйнятно. Ну, от давайте... Щось не так працює в системі. От щось не так, коли російський завод поставляє...

Я розумію, там якась питання Сіменс, чи там український виробник, можливо, це критично по чомусь, але ну замки-то! Ну, от про замки!.. Щось не те в царстві – да? – коли Київський метрополітен купує замки в Росії.

До речі, є хороші новини, отут деталі, що ми робимо, от приклад. Тарас, ..., що ми виграли апеляцію до Росії до нашого заводу Крюківського на експорт. І Росія...

_____. *(Не чути)*

_____. А можна класифікувати це? Чи це означає можливість початку експорту туди, чи ще не означає? Оце це теж важливо.

_____. Якщо 30 секунд...

МИЛОВАНОВ Т.С. Да, будь ласка, 30 секунд.

_____. Ми зараз, ви знаєте, по антидемпінгу, по добривах програли їм справи, щось..... дуже наполягають на тому, щоб ми виконали. То для нас це не буде болісно, ми зараз з ними в арбітражі, як це ми зробимо так, щоб це зробити на власних умовах. Тому що, ви знаєте, що все одно добрива там .....

А натомість, якщо ви так наполягаєте на виконанні того рішення, яке ми програли, ми будемо казати, що абсолютно відповідно діяти і виконати рішення по залізничному обладнанню, згідно сертифікату, які вони не перестали визнавати.

_____. *(Не чути)*

_____ . Я думаю, що вони намагатимуться іншим чином блокувати, але принаймні по цих причинах... Тобто це може бути нагода для того, щоб якось почати розмову про доступ на ринок.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тут пан Руцишин.

ТАРУТА С.О. .... по Криворіжсталі. Вони обіцяли дуже багато в рамках того аукціону. І вони не розробили, коли виграли цей...

_____ . Так, зрозуміло, інвестиційний.....

ТАРУТА С.О. Інвестиційні вони не... Тоді була криза, Юлія Володимирівна підписала... Я розумію, чому підписала: тому що цей завод, який генерує дуже багато продуктів. Ви розумієте, "Арселор" ніколи не інвестував багато в модернізацію. У нього були зобов'язання зробити, він так їх і не зробив. І тому ви їх підтисніть, вони точно, ну, це не .... компанія... Я з ними конкурував, і тому добре знаю цю історію. Вони завжди забирають, в Казахстані у нас була велика проблема, і тоді .... поставлено місто. Те ж саме треба і у нас. У них багато грошей, і вони будуть модернізувати, вони так нічого не зробили, по великому рахунку.

МИЛОВАНОВ Т.С. Прокоментую. Дійсно, саме про те розмова іде: про те, що в них є інвестплан, який вони не виконують, через це змінено керівництво, була саме через те зустріч.... Це історія давня...

_____ . *(Не чути)*

(Загальна дискусія)

_____ . ..... Запорожсталь, потому что нужно все-таки нам кислородно-конвекторный цех построить. Это экономия, во-первых, для..... 12 процентов. *(Шум у залі)*

А, во-вторых, это инвестиционный климат улучшит Запорожья, потому что экология там на инвестиции влияет напрямую, именно локально...

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, це предмет окремих ваших... *(Шум у залі)*

_____ . Пане міністр, дозвоьте. Я не надто згоден з вашою тезою, що ініціатива має йти від нас, бо я не думаю, що ми фахівці такого рівня, щоб казати вам, що робити....

МИЛОВАНОВ Т.С. Разом, разом, я пропоную разом.

_____ . У вас є інтелект і таке інше для того, щоб приймати .... давати нам на затвердження. Але .... з цієї програми в мене склалося враження, що, можливо, то риторично спеціально зроблено, що основна панацея – це зміна, оновлення основних фондів. Я не знаю, чому ми не говоримо про продуктивність праці в Україні, взагалі ..... в нас набагато нижча. Я був на подібних підприємствах, аналогічних до моїх підприємств, в Китаї, вони на суперновому обладнанні мають продуктивність нижчу, ніж ми. Тобто не думаю, що це... тобто мені це ріже вухо, знаєте, я думаю, що ми можемо говорити... і ті замки Митищинському цьому... можуть виготовлятися і на старому обладнанні набагато ефективніше, ніж на новому, я думаю так.

Друга річ, що мене трохи... не злякало, але застережило, це оця формула, яку ви написали про Європейський Союз, це однозначно пастка.... для нас. Ми будемо постійно наздоганяти, ми будемо вигадувати нові

правила.

І тому в мене питання. Чому, от я не знаю, який в нас статус, я знаю, це громадська організація все-таки - Торгово-промислова палата. Але в нас немає такого величезного шлюзу на Азію. Вони б придбавали, вони б купували, а ми дивимося тільки в Європу і більше таке враження, що ми більше ніде не дивимося, тільки на Європу. Тому от якщо матимете пару слів з цього приводу також.

І чи є програма уряду нашого з залучення нелегальних коштів з-під подушки? Скільки там, більше 80 мільярдів, якісь розрахунки нам розказували, за допомогою нових технологій таких як блокчейн і таке інше, щоб зацікавити людей, анонімно, можливо. Вони бояться, напевно, ці гроші вкладати. А тим не менше, що з довірою тут у нас проблеми, і тому оце обминути. Чи є такі бачення як це робити?

Дякую.

МИЛОВАНОВ Т.С. По першому. По продуктивності праці я прибрав просто цей блок з презентації, скажу чесно, тому що наша ідея полягає в тому, що ми інвестуємо в капітал і інвестуємо в людей. Там є цілий блок по тому, але ми його більше до комітету Галини Третьякової. Якби я знав, що це ..... просто в інтересах часу. Готовий це підняти. Там є блок, ми його просто витягнули.

По Азії, Китаю відповідь Тарас через секунду. По амністії чи залученню, ці розмови ідуть, була нарада навіть у Президента, на якій я був присутній і інші учасники, міністри. І ми шукаємо рішення для того, щоб перш за все внутрішній інвестор, багата людина не побоялася привести гроші. Але там і питання анонімності, і питання джерела грошей. Світ прямує в іншу сторону від анонімних банківських рахунків. Ми підписали міжнародні угоди і прийняли законодавство, яке певний фінансовий моніторинг накладає. Потрібно знайти це рішення, не порушуючи тієї системи, яка є, того прогресу, який ми проти нелегального обігу,

кримінального обігу грошей. Та людина десь заробила собі і не заплатила податки. О'кей. Нічого в цьому поганого немає, хай заплатить трохи. Тобто я за амністію капіталу, наприклад, в цьому розумінні. Якимсь шляхом це зробити, яким чином, щоб люди повірили і потім не було в них проблем пізніше, - це один. Але це великий виклик, його потрібно теж... Я знов його сюди не ставив, але розмова про це йде.

Тарас, будь ласка.

_____. *(Не чути)*

Там перелік ..... апетит дуже великий з їхнього боку. Був в Узбекистані в кінці грудня. 21 лютого тут буде делегація з Узбекистану з першим заступником міністра інвестицій, який був до цього послом Узбекистану в Україні, тобто він тут все знає, всі знають.

Таджикистан, комісію ми проводимо 3-4 березня. Всюди є інтерес до нашого енергетичного машинобудування: атомна електростанція, гідроелектростанція, наші харківські заводи. Є попит аж до кондитерки, там, залізничне обладнання і так далі...

_____. І жодних умов?

_____. Ясно, що як воно домовиться – так воно домовиться. Але на рівні міжурядовому ми всі умови для того, щоб це все успішно було, всю цю дипломатію Government to Government дотримуємо, тут дуже реально активізація пішла, дуже .....

_____. Якщо по Афганістану, у нас там є частина по АПК, зброї, військовій техніці – це окрема історія, коли зараз ..... Але якщо у когось з депутатів буде бажання долучитися до нашої співпраці з Афганістаном, ми з радістю, тому що вони там сильно зацікавлені в усіх напрямках, починаючи з ....., закінчуючи ..... *(Загальна дискусія)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пані Лічман, будь ласка.

ЛІЧМАН Г.В. У мене невеличке питання в продовження того, що казали колеги. Прем'єр-міністр пообіцяв інвест-нянь для внутрішніх інвесторів. Я знаю, що вже є люди, які інвестують ті суми, про які йдеться, про які казав Президент. Чи будуть ті няні? Як це буде реалізовано?

МИЛОВАНОВ Т.С. Так, будуть. Ми маємо, до речі, Міністерство економіки, я думаю, разом з вами, але на нас стоїть, розписано доручення підготувати відповідні законопроекти. Тому це наша робота. Давайте зробимо відповідно законодавство таке, щоб воно було рівне і нікого не дискримінувало і підтримувало.

Звичайно, ми маємо тут десь... знаєте, якщо людина в 63-му році проінвестувала в завод, не знаю, чогось, то, можливо, це треба з дисконтом брати, але, якщо людина за останні 3, чи 2 роки, чи 4 роки...

_____ . Чи кожний рік.

МИЛОВАНОВ Т.С. Да, треба придумати якусь формулу дисконту тих, хто вже є. А, дивлячись вперед, це будь-який інвестор, внутрішній, зовнішній, вони мають мати рівні права. А от на рівні того, що вже зроблено, потрібно зрозуміти, як дисконтувати, під який відсоток, і як оцінювати. Стоїть задача от пріоритетна. На останній нараді Президент просто прямо поставив от на звіті, що був 14-го, чи коли, 4 числа був звіт Прем'єр-міністра перед Президентом про ті задачі, які поставив Президент, і на ньому було поставлено три задачі Міністерству економіки. Одна – по детінізації праці, але це не тут. Друге – це по "Укрспирту" (це до агро). І третє – по інвест-няні.

Тобто у нас Сергій Ніколайчук вийшов, він йде на іншу нараду. Він

займається аналітикою і підготовкою цих законопроектів, і ми можемо разом це зробити, нам, дійсно, потрібна тут допомога, щоб ми це швидко зробили разом.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Мовчан, будь ласка.

МОВЧАН О.В. У мене питання таке: по протекціоністських заходах. Може, рік тому я б такого навіть і не подумав ще, але я представляю Кременчук і Горішні Плавні – промислові регіони, де багато машинобудівних підприємств, легка промисловість, і багато іншого, і як би несучи за них відповідальність. Власне, спілкуючись з виборцями, я розумію, що треба десь іноді їм допомогти, саме кластерам, які у нас існують. Наприклад, там у Горішніх-Плавнях є у нас легка промисловість, яка дуже сильно страждає від: перше – контрабанди, друге - від секонд-хенду. Тому що вони можуть робити щось дешевше. Раніше вони працювали на російський ринок, російський ринок втратили, зараз половина тих швеїв сидять без роботи. Так само, наприклад, тобто там умовно десь якісь речі можна було б в здоровому сенсі зробити для того, щоб підтримати легку промисловість в Україні на внутрішній ринок, тому що вони не шийуть там для Hugo Boss чи чогось іще, вони шийуть дуже базові речі. Те саме, наприклад, там в нас є Крюківський вагонобудівний завод, якому там довго не платили, зараз, я знаю, заплатили, "Укрзалізниця", але все одно там стосунки з головним споживачем їх продукції дуже погані. І я знаю, що вони експортують, але експорт – це не їх основний заробіток, їх основний заробіток все-таки внутрішній ринок. Тобто треба подумати, як такі підприємства підтримувати, і щоб це було системно, а не коли там депутати бігають, підписують там звернення до Прем'єра: там заплатіть, будь ласка.

І так само, наприклад, є там Завод дорожніх машин, ми заявили 85 мільярдів гривень на будівництво доріг цього року, а завод цей став, там він

вже 2 дні в тиждень працює, тому що не купують. Тобто що ми можемо зробити для того, щоб все-таки ці підприємства якось там підтримувати? Тому що вони наші, у них більша додана вартість, ніж в сировині, і у нас є можливість розкочати їх за рахунок внутрішнього споживання.

МИЛОВАНОВ Т.С. Я думаю, це критично важливо, навіть не втрачати те, що є. Розвиток – це важливо, але ж є підприємства, які і по 4 дні працюють, і по 3, і по 2. І "Укрзалізниця" – це такий приклад того, що, знаєте, одна крапелька в системі, вона може розтягнутися на все. Це великий замовник, і якщо ми говоримо про ті підприємства, от просто по переліку підприємств йдемо машинобудування. Вони, хто внизу там буде, з мінусом які фінансовий результат, за рік вони, я вам гарантую, що 30 відсотків з них скажуть, що в цьому році вони не отримали, до речі, замовлень на модернізацію від "Укрзалізниці". З "Укрзалізниці" змінено керівника - це до Міністерства інфраструктури більше. Сподіваємося, що зараз через конкурс буде знайдено відповідне керівництво, якісне, але це дійсно великий такий замовник, який впливає на всю країну. Тому "Укрзалізниця" - цю проблему потрібно вирішити, це виклик, саме одне підприємство. І він також транспортування, вони недостатньо провозять, і наші підприємства не можуть повністю досягти експорту. Ми знаємо, що в цьому році південні напрямки були перезавантажені, тому що "Укрзалізниця" не могла все вивезти, і агро, і металургію, одночасно, так. Тому це дійсно виклик. А по інших підприємствам, на жаль, це кожний раз окрема ситуація, і потрібно з профільним міністром працювати.

Єдине, що б я зазначив, що в нас є департамент, наприклад, в міністерстві, який слідкує за зарплатами, моніторить всі зарплати. Але в нас немає департаментів і такого процесу, який слідкує за тим, щоб державні підприємства виплачували гроші вчасно. Тобто за зарплатами ми слідкуємо, за податками ми слідкуємо, а за розрахунками між державними підприємствами ми не слідкуємо. Можливо, тут є потреба побудувати

процес, щоб ми слідували, моніторили, викликали тих керівників державних підприємств, які є, яких ми контролюємо, і вимагали від них оплати або вирішували конкретні питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тимофій Сергійович.

Пан Скорик, будь ласка.

СКОРИК М.Л. Я перепрошую, я хотів вибачитися за запізнення, можливо, це питання розглядали. Я бачу, що ця сторінка відповідна є в цій стратегії: стосовно приватизації. Питання в чому? Коли ми рішенням комітету відмінили список підприємств, які не підлягають приватизації, то, здається, ви безпосередньо були тоді на засіданні і нам в січні обіцяли, що буде новий список. Чи є цей новий список? І коли була скасована Контрольна комісія з питань приватизації, то говорили про те, що відповідно Комітет з питань економічного розвитку буде виконувати ці контрольні функції. В чому ваш, з вашої точки зору ці функцію мають полягати? Якщо це питання вже розглядалося, то не потрібно відповідати, щоб для мене окремо...

МИЛОВАНОВ Т.С. Дякую дуже. Це важливе питання, воно не задавалося, але воно важливе.

Список підприємств затверджений Кабінетом Міністрів. Це поданий як законопроект і переданий на розгляд, правильно, цього комітету? Тобто ви як контролюючу функцію маєте, можете, маєте можливість зараз продивитися цей список. Там в ньому 219 підприємств. І ви можете або додати, або зняти підприємство, в залежності від того, як ви вирішите, рекомендувати Верховній Раді...

СКОРИК М.Л. Залишається 219?

МИЛОВАНОВ Т.С. 19 стоїть в списку, які не можна приватизувати.

СКОРИК М.Л. 19?

МИЛОВАНОВ Т.С. 219. 219 підприємств.

_____ . А здесь у вас в приватизации стоит – 766.

МИЛОВАНОВ Т.С. Так. Тому що частину, дивіться, частина підприємств, вони потенційно можуть бути частково приватизовані або в майбутньому. Тобто цей законопроект каже: ні за яких умов, такі, знаєте, залізобетонні 100. Але багато підприємств таких, як "Укрзалізниця" чи "Нафтогаз", чи інші, ми їх будемо передавати в фонд національного багатства. Він теж буде розглядатися, законопроект теж буде тут. І фонд національного багатства буде керувати, управляти всіма цими підприємствами.

СКОРИК М.Л. Це буде окрема структура?

МИЛОВАНОВ Т.С. Так, це окрема структура. І це по суті є форма приватизації. Тому що фонд національного багатства належить державі, але то не є... він буде власником холдингу цих підприємств.

СКОРИК М.Л. Пане міністр, буквально ще одне коротке питання. В одному з виступів ви сказали, що можливе відкриття ринку землі дасть мультиплікатор зростання економіки 0,8 відсотків ВВП по року. Я декілька разів вже використовував це в сесійній залі. Мені ваші колеги з більшості не відповіли. Чи вважаєте ви це адекватним зростанням для ВВП відповідно до такого кроку, як відкриття ринку землі, чи ні? Вибачте за питання.

МИЛОВАНОВ Т.С. Дякую.

Дивіться, я цифру яку сьогодні проговорював на тих умовах, які є в законопроекті до другого читання, в поданому. Тому що в залежності від умов там змінюється наша оцінки. Це 0,23 відсотка економічного зростання за 3 місяці, ну, приблизно чверть відсотка за 3 місяці, за квартал 2020 року, і далі, дійсно, 0,8-1 відсоток. Розрахунки для цього є у нас, макроекономічні розрахунки є. І також є розрахунки у Світового банку, вони окремо ведуть, схожі. Ми їх можемо надати. Але, ви знаєте, як з таким..... прогнозом? Там є припущення, і припущення, що буде зростати ефективність розподілу капіталу в ринку тощо. Тому подивимося, як насправді буде. Може, буде більше, якщо ми все добре зробимо.

СКОРИК М.Л. Я дуже вам вдячний за відповідь.

МИЛОВАНОВ Т.С. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я, до речі, вдогонку, я вибачаюся, до пана Скорика хотів би відзначити, що перелік обіцяний підприємств, які не підлягають приватизації, я хочу звернути вашу увагу на це, був поданий з пропущенням обіцяних строків.

МИЛОВАНОВ Т.С. Правда.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я дуже прошу, щоб це було востаннє.

МИЛОВАНОВ Т.С. Ми перепрошуємо. Ми тут винні. Він з порушенням строків. Він мав бути поданий до 19 січня. Ми подали його, здається, цього тижня. Правильно? Третього.

ГОЛОВУЮЧИЙ. 3 числа.

МИЛОВАНОВ Т.С. В нас там є свої внутрішні причини, але це нікого не має стосуватися. Якщо потрібно, ми надамо перелік зауважень. По суті у всіх є своя точка зору про те, які підприємства мають і не мають. І коли ми його виносимо на Кабінет...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ні. Зважаючи на резонансність питання, ви розумієте, що будь-який 1 день просрочки являється іміджевими і репутаційними втратами вашими і нашими як комітету, звідки цей законопроект вийшов. Тому просто, щоб...

МИЛОВАНОВ Т.С. Тому ми перепрошуємо, визнаємо свою провину.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Я ще бачив пана Олійника, здається. Будь ласка.

ОЛІЙНИК Д.М. Голова Ради федерації роботодавців України, Дмитро Олійник. Почну з позитивного. Дуже добре, що комітет і Міністерство економіки спілкуються на одній мові. Ми теж з Міністерством економіки спілкуємося на одній мові, маю надію, з комітетом будемо спілкуватися. Ми є партнери уряду згідно генеральної угоди, надаємо завжди свої пропозиції.

З грудня місяця ми дали рекомендації уряду, зараз я передам. В середу ми надали листа на Прем'єр-міністра щодо створення антикризового штабу з тими заходами, які, вважаємо, терміново треба приймати.

Що б ми пропонували Міністерству економіки в першу чергу зробити якнайшвидше? Нам не подобається турборежим Верховної Ради, багато помилок, ми хотіли б просити Мінекономіки включити турборежим, тому що ми падаємо, промисловість падає, потрібні термінові рішення. ...., передайте, будь ласка, наші пропозиції. Як приклад. Ну, глобально, що нам

болить як бізнесу та промисловості.

Перше – це дійсно макроекономіка. Ми повірили Мінфіну, Національному банку, бюджету країни, де були показники закладені, і ця довіра виявилася марною. Влетіли експортери, багато експортерів мають збитки від цього, і ці збитки вже будуть збитками ..... в цьому році, це нас дожене.

Друге. Політика Міністерства фінансів через запозичення витягнуло гроші з реального сектору економіки, це .... економіка.

Тимофій Сергійович, особисте прохання: перестаньте як міністр економіки бути чемним! Ви маєте вимагати від Національного банку відповідної політики, вимагати від Міністерства фінансів відповідної політики, тому що Міністерство економіки може бути потягом. І тому я надіюсь на те, що ви проявите характер, коли ви говорите, що ви знаєте, що таки треба ці речі міняти. Дуже прошу вас проявити характер.

Наступний момент. Що є по 2019 року втраченими можливостями, по 2020 року ще можливості є, – це публічні закупівлі. На жаль, ми не маємо інформації по 2019 року, скільки було публічних закупівель, особливо в частині локального продукту, і як частина скільки було рамкових угод підписано з національним виробником, тим виробником, який локалізує продукт і створює робочі місця.

Я, можливо, дам частину відповідей на ті запитання, які задавали депутати. Наприклад, Кременчуцький, Крюківський вагонобудівний, Кременчук. Станом на 1 січня 2020 року заборгованість 2,5 мільярди "Укрзалізниця". Підприємство повірило "Укрзалізницю", виготовило "Тарпани", виготовило вагони, закупило по імпорту, по дорогому євро і дорогому долару, запчастини, положило на склад, і два роки "Укрзалізниця" обманює.

Для початку потрібна довіра до взаємовідносин приватного постачальника і державної компанії. "Електрон" - львівське підприємство, яке виготовляє електробуси, трамваї і так далі, тому подібне. Та ж сама

ситуація: 700 мільйонів підприємство інвестували, виготовивши трамваї для Києва, для Львова і так далі. Міста підвісили підприємства, використовуючи елементи деяких моментів Закону про публічне законодавство, "Про публічні закупівлі". Не дають заявки, тендер виграли, заявки не подають, і як би це така хороша умова підприємство підвісити.

Наша пропозиція. І, до речі, Тимофій Сергійович, ви знаєте доручення Прем'єр-міністра щодо розробки законопроекту по змінам до законодавства про локальні закупівлі, локалізацію закупівель. Наша пропозиція: терміново потрібен цей законопроект. І можливо ми вже втратили час щодо класичного як "Buy American", який писався "Купуй американське", можливо просто зробити одну просту річ: по кодам товарів поставити поріг локалізації, коли може в публічні закупівлі зайти іноземний виробник. І не бійтеся, що це передосторога чи поріг для іноземного виробника, це наоборот – запрошення до них ..... приходь на ..... і будуй свої потяги, тільки в держави такі умови.

Теж саме відноситься і до .....маш. Дивіться, знову ж таки, і з банками. Була розмова, з Прем'єром Гончаруком була розмова. Уряд та Верховна Рада декларують інфраструктурні проекти у вигляді будівництва доріг. Супер! Але у діючому законодавстві буде все навпаки і є все навпаки. Знаєте, чому? Тому що при діючому законодавстві виграють компанії китайські, турецькі, які субсидіюються відповідно своїми урядами, вони приходять – і увага – без мита, по тимчасовому ввозу ввозять сюди свою дорожню техніку, будуть дороги. І коли будете їхати в округи, подивіться там, де, наприклад, повигравали ці шановні компанії, стоять таблички біля техніки "надаємо послуги...". Вони ще й без мита ввезли і ще й без податків надають послуги. І тут питання, Тимофій, до митниці та податкової задайте, чому вони ці речі не відслідковують? Чому тут немає контролю і Держпраці тієї ж самої? Чому тут немає контролю?

Тому, наприклад, як рішення, крім формату змін до законодавства. Ну, емоційна у нас була розмова на початку, я зайшов на сайт... Та робоча,

нормально, ми ж працюємо, так. Давайте почнемо з простих речей. Не може бути на сайті Мінекономіки, не може бути на сайтах державних банків – "Ексімбанку", "Газбанку", "Ощадбанку" – ура, ми, держава Україна, реалізуємо програму "Білоруський імпорт" і наші державні компанії виконують цю політику експансії сусідньої держави з сільгосптехніки, комунальної техніки і так далі, і тому подібне.

Дивіться, "Ексімбанк" створив...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я перепрошую, 30 секунд, будь ласка.

ОЛІЙНИК Д.М. 30 секунд, о'кей. Тому ми бачимо там можливості, ми бачимо, яким чином можна цей вал зупинити - і зробити, навпаки, зростання промислового виробництва тут. Є "Укрексімлізинг". Він сьогодні по містам запустив програму, він пішов від публічних закупівель і через систему лізингу запускає "МАЗ" в українські міста, через субсидіювання.

І ще одне. Міжнародна торгівля. Там багато можливостей, але надзвичайно багато ризиків. Особливо, що стосується зони вільної торгівлі з інвестиційними країнами, наприклад, Туреччина. Ми знаємо підприємства конкретні, які чекають цієї зони. Наприклад, в комунальній техніці вже почали переговори з нашими містами – зі Львовом, Києвом – під турецькі підприємства. Як тільки буде зона... Сьогодні 15 – обмежувальне мито. Як тільки буде зона, у них і так собівартість за рахунок субсидіювання і інших методів підтримки національного виробника, вони прийдуть, і ми як виробники техніки не піднімемось, тому що часу немає.

Те саме стосується, я вже Тарасу показував, по енергетичному машинобудуванню. Ми порівнювали, табличку робили по "Укргаздобичі"...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пане Олійник, я вас дуже прошу!

ОЛІЙНИК Д.М. 20 відсотків собівартість відрізняється!

ГОЛОВУЮЧИЙ. 10 секунд - і ми завершуємо, домовились?

ОЛІЙНИК Д.М. Все. Я завершую. Я маю надію, що мої емоційні виступи сприймаються колегами з Мінекономіки як бажання до ефективності співпраці. Я маю надію, що ви розумієте, що часу в нас немає, тому що... Ще одна секунда.

Конкретний приклад. Сьогодні приходить власник фармацевтичної компанії ....., він же керівник Об'єднання роботодавців фармацевтичної і металургійної промисловості. Каже: "Дмитро..." Це Степан Іванович, пам'ятаєте, і ваша позиція по Узбекистану і по можливостям Казахстану? "Знаєш, що я прийняв рішення будувати підприємство в Узбекистані". Має право! Молодець, приймає ефективні рішення, тому що до цього, Степан Іванович знає, був першим віце-прем'єром, Узбекистан, одночасно був період, зупинив виробництво. Тому по міжнародній торгівлі нам надзвичайно потрібні комунікації для того, щоб бачили ризики, які... і рахували правильно баланс....

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дякую дуже. Дивіться, давайте ми просто проведемо різницю між коментарем і питанням і лекцією публічною, добре? І не будемо схилитися робити друге. Дякую.

Якщо у вас є бажання...

МИЛОВАНОВ Т.С. 30 секунд, засікайте. По-перше, у нас є програми локалізації, ми їх вводимо, це щоб довести. Але ми починаємо з оборонки, зараз йдуть ці речі.

По закупівлям. Ми таки дотиснемо якесь рішення, тому що зовнішній ефект позитивний дуже сильний. Я перепрошую, економічним жаргоном говорю, щоб пояснити, з точки зору, є дві школи: ринкова і захисна. Але навіть з точки зору ринкової зовнішній ефект, негативний ефект від імпорту

певний є, тому що робочі місця, податки тощо. Тому якесь рішення, Павло, будь ласка, прокоментуйте 15 секунд, а далі ми в робочому порядку все...

_____. Дякую.

Якщо можна прокоментувати. Нами напрацьована вже методологія в рамках того закону, який тут якраз цей комітет затверджував, нового про публічні закупівлі, яка дозволяє в принципі цю систему вже в публічних закупівлях держкомпаній імплементувати.

МИЛОВАНОВ Т.С. Все. Дякую тоді за це. Методологія – це важливо. Я би хотів тоді запропонувати, якщо буде ласка і потреба, можливо, зробити... це не зовсім, по-перше, але по питаннях платежів, можливо, нам потрібно зробити, або ми самі зробимо, або разом, нам потрібна буде ваша допомога, якесь відкрите засідання, можливо, виїзне, по розрахунках державних підприємств, державними підприємствами. Якщо державні підприємства не розраховуються, звичайно, все інше буде лягати. І нам потрібна якась тут і публічність, і, можливо, десь навіть тиск політичний.

Тому би просили, щоб ми це разом взяли.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пан Марчук. Пан Кисилевський. Якщо немає більше, то будемо закінчувати.

МАРЧУК І.П. Я би запропонував, наприклад, лозунг "Купуй українське" замінити його на "виготовляй в Україні". Оце буде, мені здається, набагато краще з різних позицій.

(Виступ російською мовою)

Итак, я позволю себе не совсем согласится с тем тезисом, который мой уважаемый коллега Женя Шевченко сказал, что спрос рождает предложение. На самом деле рынки создают предприниматели. И если мы вспомним уже, я

бы сказал, классические слова Генри Фонда,, который сказал, что "если бы я спросил у своих так сказать потенциальных клиентов, что им нужно, они бы мне сказали - "более быстрая лошадь".

Поэтому продукт-ориентированная экономика – это прежде всего, и я бы хотел у вас услышать, что вы собираетесь сделать для того, чтобы у нас сырье-ориентированная экономика, трансформировалась в продукт-ориентированную экономику. Вы сказали об услугах, но на самом деле доля услуг в валовом внутреннем продукте не есть большой проблемой, у всех самых развитых экономик доля услуг - это всегда или существенная часть или даже большая часть. И, естественно, у нас, к сожалению, структура экспорта - это, скорее всего, если вы упомянули IT-сферу, это IT-аутсорс, мы практически не создаем продуктов. Легкая промышленность - это давальческое сырье и пошив. То есть на самом деле задача в том, чтобы развивать не просто промышленность, а прежде всего, так сказать, перерабатывающую промышленность с высокой добавленной стоимостью.

Я бы хотел слышать, и мы с вами уже дискутировали, Тимофей Сергеевич. Если помните, я вспоминал кривую Лафера, так сказать, зависимость ставок от налогообложения с налоговыми поступлениями. И, к сожалению, так сказать, текущая система налогообложения не стимулирующая, а наоборот терминирующая развитие предпринимательства. Мы имеем по факту налог на труд 22 процента ЕСВ, который все прячут, и наш бюджет тоже теряет, так сказать, в соответствии, у нас не хватает ресурсов для того, чтобы реинвестировать их в развитие предпринимательства. У нас, я бы тоже хотел слышать, что вы собираетесь предпринять для развития предпринимательской культуры, предпринимательской активности. Потому что мы все говорим о малом и среднем бизнесе, но забываем, что у нас даже нет унифицированного определения, что такое малый и средний бизнес. У нас есть три варианта интерпретации – это первое. Второе: у нас малый бизнес - это 8 миллионов евро. Ну, вы себе представляете компании 8 миллионов евро с оборота? Нам

нужно думать, прежде всего, начиная от, так сказать, самозанятых и как их стимулировать, и заканчивая микробизнесом. А потом мы уже перейдем к малому бизнесу.

Ну, и последний мой вопрос – это свободные экономические зоны. Да, они дискредитировали себя, но, вместе с тем, и Китай, и другие страны раскачали свою, так сказать, экономику в том числе и за счет свободных экономических зон. И жирную точку ставлю. Это 5,4 миллиона человек население Сингапура - 362 миллиарда ВВП, 37,2 население Украины – 170 миллиардов. Что вы думаете с этим делать? Вот три буквально...

Дякую. Дякую.

МИЛОВАНОВ Т.С. Дякую дуже.

Ну, всі коментарі влучні. Будемо всі разом працювати, щоб це змінити.

Стосовно підприємництва. 579 – це одна програма, приклад, але те, що не менш відомо, це не тільки про гроші, це про навчання, це про бізнес-інкубатори навколо. Ті люди, які не отримують, наприклад, гроші, вони можуть і мають можливість сьогодні отримати навчання. І тут, до речі, Мінекономіки цим займається. Але таких ініціатив багато. Я сьогодні не фокусувався на МСБ і підприємстві, але дійсно цей напрямок для нас є критично важливий і там не тільки фінансування, але і навчання, і доступ до ринків, і Export promotion office, і тощо, тому що людям саме малий і середній бізнес, вони починають бізнес. Нам потрібно, щоб було більше... Мікро, так. А друга частина цього – це податкова система і правоохоронна. Ми, на жаль чи на щастя, вийшли на критичну проблему. Чому більшість нашого бізнесу є мікро, а не малий? Тому що вони не можуть перетворитися з мікро на малий. Дві причини. Перша – ФОПи, дійсно, податкова система, вони не можуть переходити в офіційне ..... Друге – це те, що їх правоохоронні органи тримають за одне місце за всі порушення. Так? І вони їм платять просто. Якщо вони стають легалізованими, то їм правоохоронні органи, нема, що збирати і тоді вони їм згадують минулі речі. Тому тут

повертаємося до питання амністії. Нам потрібно якусь дерегуляційну амністію зробити і сказати, що ось у вас всіх є 2 місяці, щоб повністю привести свої бізнеси в білу. Легко. Це потрібно зробити разом з податковою реформою навесні, як обіцяв уряд. Тому ми теж чекаємо. Це не буде, ми не будемо тут ....., але ми свою позицію розвитку економіки будемо захищати. Тому на концептуальному рівні нам потрібно зробити дерегуляційну амністію і податкову реформу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пане Кисилевський, на вас вже закінчення.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. В мене є важливе теж досить практичне питання. Минулого року, в кінці, уряд забрав у великих державних підприємств їх прибуток і навіть зробив це наперед. Питання. Звідки візьмуться гроші на модернізацію, якщо ось таке сталося і чи є плани робити таке на майбутнє, чи є плани змінити цю ситуацію? Бо ми розуміємо, що такі компанії, як "Нафтогаз", як "Укрзалізниця", "Укргазвидобування" й інші, - це компанії, які здатні генерувати попит на різну складну українську продукцію. Ну, не тільки українську, але нас цікавить українська продукція.

Якщо в них нема грошей, то звідки вони будуть модернізуватися, звідки будуть.....

МИЛОВАНОВ Т.С. Я відчуваю емоційний біль, тут певний елемент. В мене такий саме. Ми боролися, я не скажу, що ми вибороли, але ми боролися, давали ми супернегативний висновок?

_____. М'яко кажучи.

МИЛОВАНОВ Т.С. Розумієте? Всередині. Це навіть не тільки на рівні,

що не можна того робити, але на рівні того, що я кричав майже матом, що ви це будете робити, потім ми будемо сидіти з програмами на підтримку промисловості по 20 мільярдів гривень, і ті самі гроші ми потім пізніше будемо вкачувати в ті підприємства, які не змогли модернізуватися.

Я вас тут прошу йти трохи офіційним шляхом. Ви можете подавати листи на уряд, запити, пропозиції. І по строку разом ми можемо цей процес ескалювати. Підприємства мають бути захищені. Якщо в них забирати всі фонди, то, звичайно, ми потім їх будемо, рік пізніше, рятувати – так? Давайте почнемо з простішого, що ми просто не забираємо те, що є в успішних підприємств. Бо по суті ми насправді що робимо? Ми караємо успішні підприємства тим, що в них забираємо, щоб потім підтримувати тих, хто всі розвалилися, разом і успішних, і неуспішних. Це неправильно.

Але я розумію потреби бюджету, я розумію баланс. Тому потрібно знайти шлях інших механізмів фінансування бюджету. А дивіденди - потрібно давати можливість підприємствам модернізуватися.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Тимофій Сергійович.

Колеги, я пропоную на цьому завершити пункт перший. Мені здається, що ми почули більш ніж достатньо. Всі, хто мав бажання, свої питання задали, і діалог, безумовно, триватиме. Триватиме як неформально, так і формально. Я сподіваюся, що ми, можливо, навіть до кінця лютого побачимося ще раз для того, щоб проговорити якісь наступні кроки.

Тому... Степан Іванович? Да, звісно!

Хотів подякувати пана міністра, його команду, шановних заступників. Дуже вам дякуємо за презентацію, за ваші матеріали і за ваш час. Дуже дякую.

МИЛОВАНОВ Т.С. Дякую.

(Загальна дискусія)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колеги, дякую.

Громадськість, давайте після третього, на "Різному" вже всіх попросимо вийти - та й все.

Питання номер два порядку денного: проект Закону 2652. Значить, у нас був розгляд позавчора. Ми прийняли рішення перенести на сьогодні у зв'язку з відповідними зауваженнями Головного науково-експертного управління, а також із зауваження юридичного управління. Я не знаю, чи є сьогодні в залі представники юридичного управління, чи вони... вдалося їм прийти? Да, науково-експертне. Можна я надам вам слово? Будь ласка, представтесь.

ГРИШКО Є.М. Доброго дня, шановні колеги! Євгеній Гришко, науково-експертне управління. Власне, мабуть, було б кращим таким підходом, якби ви озвучили саме запитання, щоб, власне, був підхід більш виважений і зрозумілий, і надати таку відповідь, яка дійсно вас цікавить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дивіться, я тоді сформулюю запитання. У нас цей...

КУБІВ С.І ... написали 5 сторінок, озвучите 3 позиції...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович, давайте сформулюємо запитання наступним чином. Закон 2652 вносить зміни до проекту закону, який... до закону, який на сайті Верховної Ради значиться як чинний, але який вводиться в дію 19 квітня цього року. Регламент Верховної Ради України забороняє нам вносити зміни в нечинні законопроекти, ну, тобто відповідні. Питання: наскільки ця позиція обмежує нас у внесенні таких змін, наскільки чинність певного закону залежить від його вступу в дію, введення в дію?

ГРИШКО Є.М. Давайте так. Я буду відповідати більше по суті

питання, виходячи з того висновку, який ми зазначили. Слід зауважити, що на сьогодні є певна формальна розбіжність у тексті закону, яка не дозволяє чітко визначити, який, власне, закон слід застосовувати на сьогодні, який, власне, є чинним. Тобто це обумовлено як формальними вадами. Зокрема, у новій редакції Закону "Про публічні закупівлі" не було вказано, яким чином надалі діє закон 15-го року.

І тому, ми, власне, звертали увагу саме на оцю проблему. Тобто проблема полягає в чому. Це у нас якраз насправді є класична темпериальна або часова комісія. Тобто правил, законодавчо визначених вирішення цих колізій, наразі немає. Тобто ми можемо виходити тільки з доктринальних підходів розв'язання цих колізій. І тому як, власне, наша пропозиція була висловлена в тому, що 19 квітня, коли у нас, власне, будуть зняті питання щодо того, яка редакція діє, і вносити відповідні зміни. І тому це питання вже буде вирішено таким чином.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, Степан Іванович, будь ласка.

КУБІВ С.І. Шановний доповідачу, читаючи ваше заключення, яке ви дали, воно трошки протирічить тому, що ви зараз говорите. Тому що ви сказали про три важливі позиції. В тому заключенні, яке отримали ми як члени комітету, ми говорили про неприпустимість, що закон, який ми прийняли... Я переведу у просту площину. Він входить в дію в квітні. Ми зараз змінюємо, хочемо змінити, закон, який ще не працює. Це вносить ситуацію таку, наприклад, ви прийняли Митний кодекс, наприклад, і бюджетний, який можна міняти, там до 01.07 не можна, а з 01.07 або 01.01. Такий прецедент вносить в ці закони можливі зміни. Тоді ми беремо закон, який прийнятий і не вступив в силу, наприклад, 1210, де є багато порушень, ми вносимо, витягуємо митну позицію, бюджетну позицію - і вносимо в інші закони. Ми взагалі ставимо парламент і законотворчу діяльність в правову практику, я не буду говорити до якого рівня.

Тепер друге. Я хочу вам сказати, що дискусії, які були минулий раз, і я думаю, що ви знайомилися з ними, вони носять маніпуляції.

І третя позиція: щодо чинності. Законопроект не є конституційним з точки зору, я постараюсь до стенограми, по суті новоствореного органу і порядку його створення. Ми говоримо з точки зору спроби вчергове наділяти Президента неконституційними повноваженнями.

І друге. Якщо ми навіть хочемо створити новий орган і повинно бути фінансування – значить, дайте економічне обґрунтування того органу, який ми хочемо створити. Чи це буде 3 чоловіки, чи 5, чи 20, тоді тягне за собою зміни в бюджет. А ми бюджет можемо міняти коли?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Коли внесемо окремий закон...

КУБІВ С.І. Коли? От я даю вам. Тобто ви самі себе зараз... Дивіться, я не хочу... я розумію ваш стан сьогодні і позицію, але я просто хочу сказати, шановні члени комітету, що якщо ми декларуємо сьогодні комплексну реформу Антимонопольного комітету, то законодавча база цієї комплексної реформи має бути єдиною, а не розпорошеною як ми робимо зараз і чуємо сьогодні Закон про закупівлі для власних підприємств, для державних підприємств і так далі. Потім ми не зберемо все до купи, чи ті законопроекти, бо недіючі законопроекти за собою тягнуть вже відповідну зміну.

Як підсумок, хочу сказати, право комітету сьогодні ставити питання, я би радив повернути даний законопроект на доопрацювання суб'єкту законодавчої ініціативи. Нам іще формально... ми зайшли в процес розгляду питання землі, це буде включно березень. Ми не будемо розглядати цей законопроект, це буде включно березень.

ПІДЛАСА Р.А. Липень.

КУБІВ С.І. Дякую. Може, ви краще рахуєте, Роксолана. В разі, якщо

більшістю буде прийнято зараз цей законопроект, я хочу сказати, що теза перша: законопроект суперечить нормам Конституції, логіці законотворчості, не містить належних фінансових обґрунтувань, тому категорично я не буду підтримувати законопроект. Я звертаюсь до вашого управління, прошу передати ці питання пані Світлані, яка чітко... що ми не повинні після вашого правильного, я рахую, заключення, бо ваше заключення, на сьогодні конкретно хочу вам сказати, підтримано і зовнішніми експертами, в тому числі міжнародними юристами, де ми зверталися до тої позиції. Тобто давайте ми будемо або-або, тобто, якщо ви написали, ми приймаємо.

Я хочу звернутися до членів комітету: не вносити прецедент, який потягне за собою сьогодні зміну податкової системи в зв'язку з ситуацією, яка є на ринку. І ми чули сьогодні, от сьогодні позиція, де ми говоримо... 30 хвилин нам доповідають, що нема коштів для оновлення основних засобів, але зате прийняли рішення що 90 відсотків прибутку і 90 відсотків дивідендів забрати в підприємств. "Нафтогазу" ..... дивіденди за 9 місяців 2020 року. Я веду до того, що це дуже важливо.

Дякую. Я доповідь закінчив.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Роксолана Андріївна, будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А. Дуже короткий коментар. Я насправді погоджуюсь...

КУБІВ С.І. В мене ще питання до пані Роксолани.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Степан Іванович, з повагою...

КУБІВ С.І. Чекайте. Питання: хто є ініціатором і аргументацією економічною даного законопроекту? Хто конкретно? Яка установа? Це принципове питання.

ПДЛАСА Р.А. Ви не повірите, але ініціатором цього законопроекту є особисто я. Ще перед нашою роботою, перед початком нашої роботи в дев'ятому скликанні ми робили ґрунтовний аналіз проблем, з якими стикається Антимонопольний комітет. І завантаженість скаргами на публічні закупівлі - це одна є з великих проблем, які будуть гальмувати роботу Антимонопольного комітету навіть після комплексної реформи, якщо це не буде змінено.

Однак я казала на минулому засіданні, що ми провели консультації, я особисто провела консультації з Представником Президента у Конституційному Суді щодо процедури призначення і, дійсно, планувалося... мій план був, що потрібно буде між першим і другим читанням прибрати взагалі згадки про процедуру призначення повноважних публічних закупівель і вказувати в законопроекті і взагалі і в тілі Закону про Антимонопольний комітет, що уповноважені з публічних закупівель призначаються таким же чином, як і державні уповноважені. Там, дійсно, із державними уповноваженими є питання щодо конституційності, наскільки мені відомо, вже навіть є справа, є заява до Конституційного Суду, звернення, яким оскаржується взагалі конституційність того факту, що Президент може призначати державних уповноважених Антимонопольного комітету, тому що у нього немає таких повноважень.

Тому для того, щоб, дійсно, зняти усі питання щодо і конституційності, і інші спірні питання, і щодо чинності і вступу в дію Закону "Про публічні закупівлі", я погоджуюся з пропозицією і прошу також членів комітету підтримати повернення тексту на доопрацювання суб'єкту законодавчої ініціативи. Ми його доопрацюємо. Я доопрацюю. І якщо хтось хоче долучитися, ми можемо це зробити разом. І на одному з наступних засідань комітету я запропоную вам його розглянути ще раз.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Я наостанок, колеги, хочу сказати, що два дні мені довелося згадувати шестирічну юридичну освіту і потім ще дев'ятирічну практику, з'їздив навіть до батьків, дістав книжки і конспекти і знайшов книжку Михайла Олексійовича на тему: "Теоретично-правові основи введення закону в дію". Тобто оці темпоральні колізії – це справді дуже важлива тема.

_____. *(Не чути)*

ГОЛОВУЮЧИЙ. Абсолютно, абсолютно. Тому просто на майбутнє нам це всім урок, який полягає в наступному. Процедуру чинності і концепцію чинності варто застосовувати до законів. До первинних актів законодавства варто застосовувати процедуру введення в дію. Різниця між ними в тому, що чинність і введення в дію - між ними є певний розрив, який необхідний для того, щоб підготувати законопроект до дії., тобто прийняти відповідні бюджети, дати можливість Кабінету Міністрів розробити відповідно-нормативну правову базу, все інше. Але норми, навіть якщо закон на був чинності, до моменту введення в дію не діють.

І тому відповідно вносити в них зміни - це, якщо дуже примітивно і не цитувати тут купу класиків, да, дуже примітивно, ситуація наступна. Тому мені здається, що це єдине правильне рішення. І я підтримую, і дякую, що Роксолана Андріївна теж підтримала.

Тому, колеги, ставлю на голосування пропозицію повернути на доопрацювання суб'єкту законодавчої ініціативи проект Закону 2652. Прошу голосувати, хто - за? Проти? Утримались?

Дякую. Одноголосно.

_____. Ви можете попросити, щоб нам все-таки Головне наукове управління дало письмове роз'яснення з цього приводу, щоб ми потім не змінювали думки? .... інших комітетів також

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ми звернемося, я думаю, що від імені комітету ми направимо звернення. Дуже вам дякую. Да, да, буде обов'язково. Дуже вам дякую.

Колеги, останній пункт, третій, 0944: проект Закону про бізнес-омбудсмена. Значить, цей законопроект...

Давайте, я можу надати слово пану Кисилевському. Дмитро Давидович, будь ласка.

КИСИЛЕВСЬКИЙ Д.Д. Шановні колеги, з приводу проекту Закону про устанovu бізнес-омбудсмена. Ще до початку роботи комітету мені цей законопроект якимось чином потрапив на пропрацювання..... голови комітету.

Разом з Ігорем Марчуком ми тоді зустрілися, власне, з бізнес-омбудсменом, з іншими стейкхолдерами і вирішили, що його потрібно доопрацювати. Тому ми не бігли за тим, щоб перші два тижні роботи Верховної Ради подавати туди поправки, і напрацювали разом з установою бізнес-омбудсмена, з Офісом Президента, з іншими стейкхолдерами, ну, значно доопрацьовану редакцію закону. Для того, щоб процедурно нам цю нову редакцію внести, нам потрібно відкликати той законопроект, який пройшов в минулій Верховній Раді перше читання, і потім ми внесемо нову редакцію цього законопроекту. Це суттєво доопрацьована стара редакція. Власне, цей підхід ми погодили з усіма зацікавленими сторонами і пропонуємо по ньому рухатися. Тобто ми цей відкличемо і новий зареєструємо, доопрацьований.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так! Тому, колеги, є пропозиція зняти з розгляду проект Закону 0944 як такий, що втратив актуальність.

Да, Ярослав Іванович, будь ласка.

_____ . (Не чути)

ГОЛОВУЮЧИЙ. Да, Степан Іванович, будь ласка.

КУБІВ С.І. Хочу сказати, до даний законопроект був розроблений попереднім урядом на виконання зобов'язань Меморандуму 2014 року про взаєморозуміння щодо підтримання української антикорупційної ініціативи, укладеної між урядами: урядом... або урядами... 14-й, два уряди було, урядом і Європейським банком реконструкції і розвитку, ... Американською торговою палатою і ..... федерацією роботодавців .....УСПП.

Також виконання Постанови Кабінету Міністрів від 26.11.2014 року 691, коли був Прем'єр Яценюк Арсеній Петрович, про утворення Ради бізнес-омбудсмена і меморандум, і постанова, наскільки мені відомо, залишаються чинними. Як я дійсно не так говорю, то прошу мене підправити. Меморандум ніхто не відміняв, і це є базовий документ.

У жовтні минулого року новий бізнес-омбудсмен, шанований мною пан Марчін Свентицький, розпочав свою роботу, і основним пріоритетом при прийнятті врешті-решт Закону про установа бізнес-омбудсмена. Вона була потрібна, коли міняли законодавчо, коли навіть питання, які сьогодні давав пан Ярослав Іванович Руцишин, це було один із пріоритетів, яким почав займатися минулого року щодо ФОПів, великих фірм, щоб не було там ФОПів у великих магазинах. Ви ж подивіться, заходиш в один магазин, купуєш п'ять товарів, і на чеках там п'ять ФОПів.

В проекті рішення комітету з цього питання в останньому реченні ми пишемо, що знімаємо з розгляду. Я би хотів просто пояснити, чому воно втратило актуальність. Я рахую, що воно не втратив актуальності, цей законопроект. Я розумію, що в своїй основі даний законопроект є далеко не досконалим. Але, якщо ми навіть тут приймали в нас на комітеті, я нарахував 7 законопроектів, які були майже недосконалі, але ми їх пхали в зал і між першим і другим міняли, і навіть поміняли статтю Регламенту, яка дозволяла

і в ролі комітету підправляти взагалі недосконалість або безтолковість окремих речень, м'яко кажучи, бо процедура така, то чому той закон не винести і не зробити? Мені здається, велика праця.

Тим більше хочу повідомити всіх членів комітету, що цей законопроект ще за прем'єрства пана Яценюка, який починався, коли важлива роль була тоді визнання авторитетності міжнародної, був погоджений принциповою структурою на міжнародному ринку. Я це вже говорю вам від імені другого уряду, де я цей меморандум представляв в ..... Коли було в 2016 році, назву вам дату – 18 грудня, я тоді був керівником делегації по звіту Україна – ЄС, де питання це було одним з базових, прошу підняти стенограму, де ми засвідчили, що проект робиться і так далі. Так що треба подумати і тоді відповідно приймемо. Я люблю позицію комітету схвалюю, але я свою думку висловив.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Степан Іванович.

Ярослав Іванович, будь ласка.

РУЩИШИН Я.І. Якщо дозволите, я хотів після цього, після голосування вже, щоб не тримати нікого. Але тим не менше чи можна було б попросити омбудсмена так само запросити до нас на комітет з приводу діяльності, обговорити, бо в нас дуже багато питань, а я сьогодні вже не хочу затримувати нікого, бо це, знаєте, п'ятниця і треба їхати.

І також в мене питання є до того законопроекту все-таки чи це дійсно має бути на законодавчому рівні? І обґрунтування ГНЕУ мені видається дуже логічним.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Стосовно того, що потрібен закон для функціонування установи бізнес-омбудсмена чи не потрібен. Справа в тому, що діяльність бізнес-омбудсмена, вона зараз фінансується не державою, вона

фінансується колективом донорів, яких агрегує, чи як правильно це визначити, Європейський банк реконструкції та розвитку. Таким побажанням наполегливим з боку донорів, які фінансують цю установу, є те, щоб статус цієї установи був закріплений на законодавчому рівні. Окрім того ця установа для того, щоб вона ефективно функціонувала, вона наділяється суттєвими владними повноваженнями, тому для їх здійснення ми маємо мати закон.

_____ . Я дуже швидко тоді стосовно коментарів Степана Івановича. Я хотів подякувати за надзвичайну роботу, яку ви зробили, але питання стосовно втрат актуальності звучать наступним чином: правовий захист бізнес-омбудсмена, його заступників та працівників секретаріату в частині недоторканності суперечить нормам конституції. Це раз.

Два. У законопроекті існуючому статус омбудсмена визначено як фізична особа, яка очолює установу, що так само не може бути наділена владними повноваженнями, іншими повноваженнями, які передбачає законодавство. Проект пропонується доповнити статтею 212 прим. 3 Кодексу України про адмінправопорушення, яка встановлює відповідальність за несвоєчасне надання інформації на запит бізнес-омбудсмена. Це протирічить пункту 22 статті 92 Конституції України, відповідно до яких діяння, які є адміністративними правопорушення та відповідальність за них визначаються виключно законами, і так далі, і тому подібне.

Тобто там є критичні зауваження, їх близько 10. Питання в тому, що народні депутати не надали свої пропозиції, бо це друге читання, в строк, і у комітету справді є можливість системно і колективно, я запрошую і Степана Івановича з вашим досвідом до цього, і шановного бізнес-омбудсмена, і представників Європейського банку реконструкції і розвитку швидко напрацювати системний законопроект, тим паче Дмитро Давидович вже нам рамку базову підготував, і викотити у світ ще одну причину для гордості всім комітетом, за яку буде несоромно відзвітувати всім нам. Тому я би все-таки

поставив його...

КУБІВ С.І. Пане Миколо, одне питання дуже важливе. Я говорив у виступі і хочу сказати вам: ми повинні працювати з точки зору, щоб не було колізій, це я доброзичливо зараз говорю і говорив я доброзичливо. Є меморандум, я спеціально запитав Дмитра Давидовича: він втратив чинність чи ні? І я це говорю: ще не втратив чинність. Згідно меморандуму представляти цей законопроект і готувати має уряд. Тобто я би попросив, якщо ми відкласти давайте, нехай буде так, потім – підняти меморандум, де чітко... і він не втратив чинності, він є підписаний, і законодавчу ініціативу має давати уряд, і чому розробляв його уряд. Тобто ми не маємо в праві меморандуму міняти, коли його підписували вже дві сторони. Може, проведіть, пане голову, додаткові консультації, може, ще щось, може, секретаріат. Але я би хотів пункт 1, якщо зняти, нехай буде, ми підтримаємо, а пункт 2, хто є розробником, ми можемо дати свої пропозиції. Я би попросив секретаріат в'яснити, бо це знову вийде юридична сторона.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Степан Іванович.

Будь ласка, да.

_____ . Дякую.

(Виступ російською мовою)

Я на счет того, что там в меморандуме говорится об уряде. Там говорится только однократно, что уряд представит такой проект в Верховной Раде. И уряд это сделал. Но через 3 или 4 года Верховная Рада этого не приняла. Там не говорится, что всегда будет уряд этот закон давать. Там только однократно уряду надо это делать. Уряд это сделал,..... такие решения... уже здесь говорилось, и другие, с которыми предыдущая Рада просто не могла пойти вперед и не приняла этого. Так теперь у нас есть

новая, можно сказать, версия отработана, которая .. и с юристами ....., и с нами, и с ассоциациями. Так что, мне кажется, что теперь ..... не возникает, что новую эту версию надо чтобы уряд разработал, и мы отступили от того, что мы уже согласили между нами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дуже дякую.

Да, Степан Іванович.

КУБІВ С.І. Прошу пана... Я розумію, що є питання таке, що ....., яку пан хоче представити, вона не повинна міняти структури меморандуму. І цей законопроект, який ми сьогодні розглядали, друзі, він не втратив актуальності, цей законопроект. Ми ж не кажемо, що цей законопроект поганий, недієвий і так далі, так само, як ..... інші законопроекти.

Моя порада, я просто порадив, тут буде ....., дотримуватись процедури. Таким чином, ми навіть можемо від імені комітету Дмитра представити представником уряду, і воно те саме, що ми зробили і хочемо затвердити, представив від імені уряду і він буде курувати цей законопроект. Але витримати... ви як юристи, витримати юридичну процедуру.

Дякую. В мене все.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Тоді, колеги, пропоную... ставлю на голосування зняти з розгляду проект 0944. Прошу голосувати. Хто – за? Проти? Утрималися? Одноголосно.

Дуже дякую, колеги. Лишилося "Різне". Якщо... Я тоді попрошу всіх, не причетних до комітету, звільнити приміщення. Дуже дякую вам за ваш час.